

BỒI DƯỠNG THỂ HỆ CÁCH MẠNG CHO ĐỜI SAU THEO DI CHỨC CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH

PHẠM NGỌC HÒA*

Bồi dưỡng thể hệ cách mạng cho đời sau là một di nguyện quan trọng trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Thế hệ trẻ (đoàn viên, thanh niên và cán bộ trẻ) chủ động, tự giác nghiên cứu, học tập, thực hiện làm theo Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh là công việc hết sức quan trọng và cần thiết hiện nay để có nhận thức đầy đủ hơn về lý tưởng và trách nhiệm của mình đối với đất nước.

Di chúc được Chủ tịch Hồ Chí Minh khởi thảo vào năm 1965 và qua một số lần sửa chữa, bản *Di chúc* được hoàn chỉnh vào tháng 5 năm 1969. Có thể nói, *Di chúc* là sự kết tinh tư tưởng tinh hoa, đạo đức và tâm hồn cao đẹp của Người; là tâm nguyện, trách nhiệm, tình cảm, ý chí, niềm tin của Chủ tịch Hồ Chí Minh với đất nước, nhân dân, với sự nghiệp cách mạng, phong trào cộng sản và công nhân quốc tế. Trong hệ thống di sản tư tưởng quý báu mà Chủ tịch Hồ Chí Minh để lại cho Đảng, cách mạng và dân tộc ta, *Di chúc* là văn kiện lịch sử vô giá, có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, đề cập một cách toàn diện tới những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam trên nhiều phương diện, chứa đựng sự tổng kết thực tiễn và định hướng tương lai. Bản *Di chúc* với hơn 1.000 từ là sự kết tinh nổi bật nhất tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh hết sức coi trọng vai trò, vị trí của thế hệ trẻ. Trong đó, Người đặc biệt quan tâm tới công tác đào tạo, bồi dưỡng đoàn viên, thanh niên. Người đã cùng Trung ương Đảng bồi dưỡng, đào tạo nhiều thế hệ cán bộ cách mạng ưu

tú, trưởng thành từ thanh, thiếu niên. Cho nên, hơn lúc nào hết, việc thực hiện di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh chính là yêu cầu, nhiệm vụ bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho đời sau.

1- Tư tưởng về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau trong Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Trong *Di chúc*, Người nhấn mạnh Đảng cần chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên, đào tạo lớp trẻ thành những người kế thừa xây dựng xã hội chủ nghĩa. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”⁽¹⁾.

* Học viện Chính trị khu vực IV

(1) *Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2008, tr. 24

Tư tưởng về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau được Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cập từ rất sớm. Ngay từ năm 1949, khi dự khai giảng lớp đào tạo cán bộ tại huyện Định Hóa (Tuyên Quang), Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nói: “Học để làm việc, để làm người, làm cán bộ. Học để phụng sự đoàn thể, phụng sự giai cấp và nhân dân, phụng sự Tổ quốc và nhân loại”⁽²⁾. Tư tưởng này vô cùng quan trọng, không ít người nghĩ học để làm cán bộ rồi mới làm việc, làm người. Do đó, trong *Di chúc*, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là điều rất quan trọng và rất cần thiết. Người nhấn mạnh các cán bộ trẻ phải hướng tới hai phẩm chất vừa “hồng”, vừa “chuyên”. “Hồng” là nói về đức, “chuyên” là nói về tài, và theo Người, “hồng” phải trở thành “hồng thắm”, còn “chuyên” phải trở thành “chuyên sâu”. Đối với thế hệ trẻ chúng ta hiện nay phải lan tỏa được tinh thần đó, thấy được chân giá trị của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh không viết cụ thể cho ai, nhưng ai đọc cũng thấy mình trong đó, bởi bản *Di chúc* thể hiện tình cảm, sự quan tâm căn dặn, dạy bảo, định hướng của Người dành cho thế hệ trẻ, là sự quan tâm, tầm nhìn chiến lược của Người cho tương lai của Đảng, của đất nước; là sự quan tâm, kỳ vọng đặc biệt của Người đối với đoàn viên, thanh niên trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc.

2- Để thế hệ trẻ thực hiện tốt di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Trong *Di chúc*, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn Đảng ta rất nhiều điều nhưng việc đầu tiên là chỉnh đốn Đảng, kể theo đó, Người nói đến đoàn viên, thanh niên, nhất là cán bộ trẻ. Vậy thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh về thế hệ trẻ như thế nào? Hơn

lúc nào hết, chúng ta cần quan tâm đến công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trẻ, xây dựng được đội ngũ cán bộ có khả năng làm việc trong môi trường quốc tế, có trình độ khoa học - kỹ thuật, kỹ năng mềm, có tình yêu với quê hương đất nước. Trong tình hình hiện nay, để đáp ứng được yêu cầu vừa “hồng”, vừa “chuyên”, cán bộ trẻ phải được đào luyện qua thực tiễn.

Thời gian qua, sự phát triển của đất nước có sự đóng góp rất lớn của thế hệ trẻ. Họ vẫn một lòng tin vào Đảng, tiếp tục cùng với Đảng, Nhà nước xây dựng đất nước⁽³⁾. Từ trước tới nay, thanh niên lúc nào cũng tự nguyện đi theo ngọn cờ tư tưởng Hồ Chí Minh. Rất nhiều phong trào thanh niên có sức lan tỏa, đóng góp rất lớn trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc cũng như xây dựng đất nước. Đoàn Thanh niên luôn lấy mục tiêu, lý tưởng của Đảng làm tôn chỉ hoạt động của tổ chức mình. Cho nên, chúng ta phải giáo dục đạo đức cách mạng cho thế hệ trẻ để họ kế thừa lý tưởng của các thế hệ cha anh, biến lý tưởng cách mạng thành ý chí cách mạng, thành động lực tinh thần mạnh mẽ, đánh bại âm mưu tuyên truyền, kích động của các thế lực thù địch; tích cực học tập, lao động sáng tạo, chiến thắng nghèo nàn, lạc hậu, hoàn thành sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, đưa Việt Nam trở thành quốc gia công nghiệp phát triển trên thế giới.

Hiện nay, đất nước ta đang đứng trước giai đoạn chuyển giao giữa thế hệ lãnh đạo sinh ra và lớn lên trong thời kỳ đấu tranh giải phóng dân tộc, đất nước còn gian khổ với thế hệ sinh ra và lớn lên trong hòa bình.

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, t. 6, tr. 208

(3) Vũ Thơ, Lê Hiệp: “Đặt niềm tin vào thế hệ trẻ”, *Báo Thanh niên*, số 140, ngày 20-5-2019, tr. 17

Thêm vào đó, cán bộ trẻ hiện nay được đào tạo từ nhiều nguồn khác nhau, nhiều quốc gia có chế độ chính trị khác nhau. Đây là mặt mạnh nhưng cũng có nhiều vấn đề đặt ra đối với thế hệ trẻ hiện nay. Do vậy, để có thể vừa “hồng”, vừa “chuyên”, thì cán bộ trẻ cần phải đắm mình trong thực tiễn, đào luyện qua thực tiễn để có được nhân sinh quan cách mạng. Thực hiện theo di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn chú trọng đến công tác giáo dục, bồi dưỡng, chăm sóc thế hệ trẻ, coi thanh niên là lực lượng xung kích trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Công tác thanh niên luôn đặt ở vị trí trung tâm trong chiến lược phát huy nhân tố và nguồn lực con người. Đảng luôn đặt niềm tin vững chắc vào thế hệ trẻ trong sự nghiệp đổi mới đất nước.

Thực hiện nghị quyết các đại hội, nghị quyết chuyên đề của Đảng, các cơ quan chức năng, các cấp ủy tổ chức quán triệt quan điểm của Đảng đối với thanh niên, tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, giáo dục đạo đức công dân trong trường học, thông qua tổ chức đoàn và tổ chức thanh, thiếu niên, phát động các phong trào “Thanh niên tình nguyện”, “Lập thân, lập nghiệp”, “Tuổi trẻ giữ nước”, “Mùa hè xanh”, “Đền ơn đáp nghĩa”, “Khởi nghiệp”... Qua hoạt động thực tiễn để tuyên truyền giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ, cổ vũ gương người tốt, việc tốt, xây dựng và nhân rộng các điển hình tiên tiến. Nhiều cuộc thi tìm hiểu về Đảng, đặc biệt là đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh đã thu hút đông đảo thanh, thiếu niên hưởng ứng. Thông qua đó, nâng cao được tính tích cực, tinh thần tập thể, ý thức tự giác, tính sáng tạo của đoàn viên, thanh niên, tạo môi trường giáo dục đạo đức cách mạng cho thế hệ trẻ. Nhìn lại hơn 50 năm thực hiện *Di chúc* của Chủ tịch

Hồ Chí Minh về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, chúng ta thấy rằng, chăm lo, bồi dưỡng, giáo dục thế hệ trẻ thành lớp người vừa “hồng”, vừa “chuyên” là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị dưới sự lãnh đạo của Đảng. Trách nhiệm ấy cần thể chế hóa thành những chủ trương, chính sách, giải pháp cụ thể, phù hợp và phải được tổ chức thực hiện một cách đầy đủ, bài bản và kiên trì ở mọi cấp, mọi ngành.

Tuy nhiên, trước bối cảnh tình hình mới của đất nước, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, âm mưu chống phá bằng hình thức “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch ngày càng tinh vi, làm cho một bộ phận thanh niên, cán bộ trẻ xa rời lý tưởng, lười lao động và học tập, sa vào lối sống hưởng thụ, thực dụng chủ nghĩa, suy thoái về đạo đức, lối sống, thậm chí còn rơi vào tình trạng khủng hoảng lý tưởng, đạo đức và lối sống; một bộ phận bị lực lượng xấu dụ dỗ, mua chuộc⁽⁴⁾,... Trong khi đó, công tác giáo dục đạo đức cách mạng, bồi dưỡng lý tưởng cho thế hệ trẻ hiện nay tại một số địa phương, đơn vị còn bị xem nhẹ. Nội dung giáo dục kiến thức văn hóa, khoa học - kỹ thuật còn mang nặng tính hình thức, chưa phù hợp với đòi hỏi của thực tế cuộc sống. Tình hình trên đang đặt ra cho công tác Đoàn, công tác thanh niên nhiệm vụ hết sức to lớn và nặng nề.

Trong thời gian tới, để phát huy vai trò, sức mạnh của thế hệ trẻ và để thực hiện tốt di huấn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, cần thực hiện đồng bộ các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với thanh niên, thực hiện đa dạng hóa các hình thức giáo dục,

(4) Trần Minh Trường: “*Di chúc* của Chủ tịch Hồ Chí Minh: Giá trị lịch sử và định hướng cho cách mạng Việt Nam”, *Tạp chí Thông tin khoa học Lý luận chính trị*, số 4-2019, tr. 6

phong phú hóa các phương pháp giáo dục cho cán bộ trẻ, thanh niên. Đồng thời, cần làm tốt công tác nêu gương, người lớn tuổi làm gương cho người trẻ, người trong Đảng làm gương cho người ngoài Đảng, cấp trên làm gương cho cấp dưới, Trung ương làm gương cho địa phương... Bên cạnh đó, cần quan tâm công tác đào tạo, giáo dục tri thức cho thế hệ trẻ theo hướng học để làm người, làm cán bộ, để phụng sự Đảng và nhân dân, phụng sự Tổ quốc và nhân loại. Cán bộ Đoàn phải là người đi đầu nắm bắt được cái mới, chủ động định hướng thanh niên, có tác phong khoa học, không rập khuôn máy móc trong việc chỉ đạo, định hướng thanh niên.

Hai là, phát huy vai trò của Đoàn Thanh niên trong tham gia xây dựng Đảng và đoàn kết tập hợp thanh niên. Tổ chức Đoàn các cấp phải không ngừng đổi mới nội dung, phương thức triển khai và phải cụ thể hóa phong trào trong từng nhóm đối tượng, phù hợp với nhu cầu, nguyện vọng, lợi ích hợp pháp, chính đáng của thế hệ trẻ. Từ đó, định hình cách thức triển khai, gia tăng giá trị của phong trào nhằm thu hút sự tham gia của đông đảo thanh niên và các tầng lớp nhân dân. Đồng thời, tiếp tục xây dựng thế hệ trẻ giàu lòng yêu nước, có lối sống đẹp, có lý tưởng cách mạng. Đoàn Thanh niên cần tổ chức triển khai thật tốt các phong trào hành động cách mạng trong thanh niên để góp phần xây dựng, bồi đắp thế hệ trẻ trở thành con người mới xã hội chủ nghĩa.

Ba là, đổi mới, đa dạng hóa phương thức tiếp cận công tác giáo dục lý tưởng cách mạng trong thế hệ trẻ; đa dạng hóa các kênh truyền thông qua việc tận dụng công cụ mạng xã hội; linh động nắm bắt và tận dụng các trào lưu mới của giới trẻ, xây dựng các sản phẩm tuyên truyền sáng tạo, sinh động, phù hợp với thế hệ trẻ. Phải xây dựng

lớp thanh niên “biết bàn, biết làm” và Đoàn cần phải tạo điều kiện cho thanh niên được “được bàn, được làm”. Đoàn cần xây dựng nội dung giáo dục phù hợp trên cơ sở nghiên cứu nắm rõ tâm lý tiếp nhận, nhu cầu và xu hướng của giới trẻ hiện nay. Đặc biệt, coi trọng công tác truyền thông, tận dụng tối đa hiệu quả, tiện ích của mạng xã hội và các phương tiện truyền thông hiện đại.

Bốn là, tổ chức Đoàn các cấp cần tập trung thực hiện triển khai có hiệu quả việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong thế hệ trẻ bằng nhiều hình thức chính quy và không chính quy, thực hiện “giáo dục cho con người” và “cả nước trở thành một xã hội học tập”, cũng như thực hiện phương châm “học đi đôi với hành, giáo dục kết hợp với lao động sản xuất, nhà trường gắn liền với lao động sản xuất, nhà trường gắn liền với đời sống xã hội”⁽⁵⁾ nhằm tạo ra con người phát triển toàn diện, có năng lực và đạo đức cách mạng để phục vụ đất nước. Ngoài ra, Đảng, Nhà nước và toàn xã hội cần có sự quan tâm đầu tư thực sự đối với công tác bồi dưỡng thanh niên từ lý tưởng đạo đức, sức khỏe thể chất, đến kỹ năng và khả năng hành động.

Năm là, tiếp tục nghiên cứu, hoàn thiện hệ thống chính sách nhằm tạo điều kiện cho thanh niên phấn đấu, khẳng định bản thân và đóng góp cho xã hội. Cần có các văn bản dưới luật hướng dẫn thực hiện các chính sách, pháp luật; bảo đảm các chính sách về thanh niên được ban hành một cách thống nhất, đồng bộ; có cơ chế khuyến khích và bảo đảm sự tham gia của thanh niên, đặc biệt là nhóm dễ bị tổn thương trong quá trình xây dựng và thực hiện chính sách. □

(5) Nguyễn Cảnh Toàn: “Ba lần cải cách giáo dục và những kinh nghiệm rút ra từ đó”, <https://vnu.edu.vn/home/?C1635/N4273/Ba-lan-cai-cach-giao-duc-va-nhung-bai-hoc-kinh-nghiem-rut-ra-tu-do.htm>